

CERTIFIKACE ODBORNÉ ZPŮSOBILOSTI POSKYTOVATELŮ PROGRAMŮ PRIMÁRNÍ PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ

*Společné vyjádření Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Národního ústavu pro vzdělávání
k otevřenému dopisu statutárního zástupce organizace Společně k bezpečí,
Mgr. Michaely Veselý.*

Účelem i cílem zavedení systému certifikací je ze strany státu zaručit a zvyšovat kvalitu poskytované školské primární prevence a garantovat srovnatelnou úroveň poskytovaných programů na celém území ČR a tak zajistit efektivitu programů, bezpečí pro děti a efektivitu vynakládaných veřejných finančních prostředků. Systém certifikací odborné způsobilosti programů primární prevence je pro organizace dobrovolný, pravidla pro vstup do systému jsou předem známa a zveřejněna. Certifikát se stal důležitým a vyžadovaným orientačním bodem pro rodiče, školy a poskytovatele dotací, který má v zajištění bezpečí žáků na školách a zabezpečení kvality a efektivitě poskytované prevence své opodstatněné a nezpochybnitelné místo.

1. ZAKOTVENOST SYSTÉMU CERTIFIKACÍ

Systém certifikací odborné způsobilosti poskytovatelů programů primární prevence rizikového chování byl v České republice pod MŠMT zaveden v roce 2006 a vychází z těchto vládních rozhodnutí:

- a) **Usnesení vlády ČR č. 693 ze dne 7. června 2006**, kterým bylo schváleno zavedení systému certifikace v oblasti primární protidrogové prevence.
- b) **Příkaz ministryně školství, mládeže a tělovýchovy č. 14/2006 dne 1. 7. 2006**, podle něhož byla zahájena činnost Agentury pro certifikace pod Institutem pedagogicko-psychologického poradenství, na jejíž činnost stávající Pracoviště pro certifikace navazuje. Následné **pověření Institutu pedagogicko-psychologického poradenství ze strany náměstka ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k zahájení provozu Agentury pro certifikace od 2.10.2006 na základě Příkazu ministryně, ze dne 14.8.2006, č.j. 19485/2006**
- c) **Příkaz ministryně školství, mládeže a tělovýchovy č. 30/2009 k zavedení systému certifikací v oblasti primární prevence dle usnesení vlády ČR č. 693 ze dne 7.6.2006, č.j. 11974/2009-61**

Proces certifikací je popsán a řídí se těmito schválenými a veřejně přístupnými dokumenty:

- a) Standardy odborné způsobilosti poskytovatelů programů primární prevence, schválené poradou vedení MŠMT (číslo jednací MSMT 9203/2013-22)

- b) Certifikační řád a Metodika místního šetření, schváleny v původním znění Radou vlády pro koordinaci protidrogové politiky (usnesení č.03/2009, 30. 10. 2009) a dále poradou vedení MŠMT (č. j.: MSMT- 8691/2013-2/NÚV).
- c) Etický kodex certifikátora schválený Radou vlády pro koordinaci protidrogové politiky (usnesení č.03/2009, 30. 10. 2009)

Proces certifikací podléhá kontrole, monitoringu a průběžné evaluaci. Na základě zjištěných dat jsou pak navrhovány případné revize stávajících dokumentů. Všechny takto navržené změny v certifikačním procesu je nutné zakotvit ve výše zmíněných dokumentech a znovu je podřídit schvalovacímu procesu na MŠMT a NÚV, s vědomím RVKPP.

2. PROCES A SYSTÉM CERTIFIKACÍ A JEHO ODBORNÉ ZAŠTÍTĚNÍ

Proces a systém certifikací je zajištěn ve 4 nezávislých úrovních (Pracoviště pro certifikace, certifikátoři, Výbor pro udělování certifikací, certifikační autorita), které jsou od sebe kompetenčně odděleny, každá úroveň má jasně dané úkoly, povinnosti, zodpovědnosti i pravomoci.

1. **Pracoviště pro certifikace NÚV** - zejména organizuje místní šetření, přijímá žádosti od žadatelů o certifikaci, vzdělává certifikátory a zajišťuje jim supervizi. Kompetence jsou zakotveny v Certifikačním řádu. Odborní pracovníci Pracoviště pro certifikace splňují kvalifikační a kompetenční předpoklady. Pracoviště žádným způsobem nezasahuje do průběhu místního šetření.
2. **Certifikátoři** – provádějí místní šetření podle jasně předem daných pravidel a požadavků (standardů). Předmětem jejich ověřování jsou pouze standardy odborné způsobilosti. Žádné jiné skutečnosti v organizaci kontrolovat nemohou. Jde o externí pracovníky, kteří splňují kvalifikační předpoklady (vzdělání, odbornost, praxe) a podléhají dalšímu vzdělávání a povinné supervizi. Mezi hlavní podmínky spadá: alespoň 5 let praxe v primární prevenci ve školství, magisterské vzdělání z oboru zaměřeného na práci s lidmi, minimálně 300 hodin kurzu či výcviku s primárně preventivní náplní včetně sebezkušenostní náplně v rozsahu jedné třetiny délky kurzu, úspěšné absolvování Úvodního kurzu pro hodnocení odborné způsobilosti programů PPRCH a závěrečné zkoušky, povinná je účast na supervizích. Členové certifikačního týmu, který působil v dotčené organizaci, se kromě splnění kvalifikačních předpokladů, také podíleli na tvorbě základních dokumentů ošetřujících certifikační proces od samého počátku certifikací, a někteří působí jako supervizoři v oblasti školství.

3. **Výbor pro udělování certifikací (Výbor)** – zejména projednává protokoly a závěrečné zprávy z místních šetření a na základě sdělení v nich připravuje návrhy na udělení či neudělení certifikátu pro certifikační autoritu. Zastoupení ve Výboru je mezirezortní (MV, MPSV, MZ, MŠMT, Policie ČR) a jeho členy jsou i zástupci odborné veřejnosti, má 11 členů a vždy rozhoduje hlasováním. Předseda Výboru má splněny předpoklady pro výkon role certifikátora, nicméně po dobu výkonu funkce předsedy Výboru roli certifikátora nezastává.
4. **Certifikační autorita** – rozhoduje na základě návrhu Výboru o udělení certifikátu. Pro své rozhodování obdrží zápis z jednání Výboru a jsou jí také k dispozici jednotlivé protokoly a závěrečné zprávy z místních šetření. Certifikační autoritou je ředitel Národního ústavu pro vzdělávání a náměstek ministra školství.

3. REALIZACE MÍSTNÍHO ŠETŘENÍ

Pracovníci Pracoviště pro certifikace stejně jako certifikátoři jsou povinni dodržovat mlčenlivost o průběhu a výsledcích místního šetření v organizaci, stejně jako dodržují závazné předpisy v nakládání s informacemi o zařízení, které jsou zakotveny v Etickém kodexu certifikátora a Certifikačním řádu. Z uvedeného vyplývá, že jsou vázáni řadou ustanovení tak, aby se minimalizovala případná možnost jejich pochybení. Práce certifikátorů je kontrolována Pracovištěm pro certifikace a Výborem pro udělování certifikací. Pracoviště pro certifikace se dále zodpovídá ze své činnosti náměstkyni sekce a řediteli Národního ústavu pro vzdělávání. Pracoviště prohlašuje, že v případě organizace místního šetření v dotčeném zařízení odborně ani organizačně nepochyblo a certifikace proběhla dle stanoveného řádu a standardů.

Definitivní rozhodnutí o udělení nebo neudělení certifikátů je tak součástí rozhodovacího procesu od posouzení kvality programů a odborné způsobilosti poskytovatelů, přes stanovisko Výboru pro udělování certifikací a následnou kodifikaci certifikátu zástupcem MŠMT a NÚV.

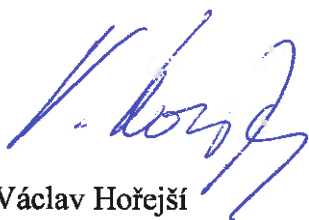
4. FINANCOVÁNÍ CERTIFIKACÍ A KONTROLA NAKLÁDÁNÍ S FINANČNÍMI PROSTŘEDKY

Částka, kterou hradí žadatel o certifikaci, pokrývá úhrady dohod o provedení práce pro certifikátory, cestovních náhrad pro certifikátory a nákladů na vzdělávání žadatelů. Financování procesu certifikací bylo schváleno poradou vedení MŠMT v dokumentu *Harmonogram činností a úkolů nezbytných k obnovení systému certifikací programů primární prevence rizikového chování a zabezpečení pracoviště pro certifikace v Národním ústavu pro vzdělávání, včetně finanční rozvahy* (č. j.: MSMT- 8691/2013-2/NÚV). Toky financí podléhají procesům finanční kontroly OPŘO na všech úrovních.

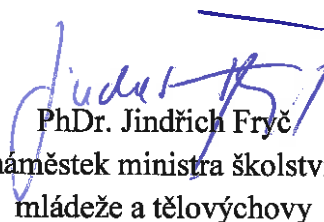
5. DOBRÁ PRAXE

Systém certifikací funguje od roku 2006. V jeho první etapě v letech 2006-2011 prošlo certifikačním procesem celkem 66 organizací a 90 programů primární prevence užívání návykových látek. V období 2011 - 2013 byly připraveny nové standardy pro všechny formy rizikového chování a od listopadu 2013 opět probíhají místní šetření. V období od listopadu 2013 do března 2014 prošlo certifikačním procesem 17 organizací a 35 programů primární prevence. Na období duben až červen 2014 je naplánována certifikace u dalších 22 organizací a 35 programů primární prevence.

Tvorba modelu certifikací byla inspirována českými i zahraničními systémy řízení kvality. Za navržením tohoto modelu stojí řada autorit v oblasti prevence rizikového chování v čele s prof. PhDr. Michalem Miovským. Česká republika je dále zapojena do řady mezinárodních aktivit, které se týkají problematiky standardizace a standardů kvality. V řadě států zemí Evropské unie pak český model figuruje jako příklad dobré praxe.

Mgr. Václav Hořejší
ředitel Národního ústavu pro
vzdělávání

PhDr. Jindřich Fryč
naměstek ministra školství,
mládeže a tělovýchovy